

L'ARXIU MUNICIPAL D'ALCOVER: UN GRAN DESCONEGUT

Els arxius municipals són la font que hem utilitzat tots els estudiants de Geografia i Història per tal de dur a terme els treballs de curs de les diferents assignatures de la carrera. Seguint els consells dels nostres professors, que ens indicaven com fer els treballs i quines fonts consultar, ens hem endinsat en aquest desagraït món de la investigació local que, en el cas de la nostra vila, tenia la recompensa de poder veure publicat el nostre treball en el Butlletí del CEA. Malauradament, d'estudiants d'aquesta matèria cada cop en som menys, i la consulta de dades que ens aporta l'arxiu per conèixer el nostre passat més recent ha minvat.

Hem de tenir present que l'arxiu resta obert a tothom, no únicament a aquells que tenen la intenció d'utilitzar-ne documentació per fer un treball de recerca, sinó que també hi poden accedir les persones particulars que busquen informació sobre la seva família, parents, propietats, etcètera. Des d'aquí us convidem a consultar aquestes fonts a nivell particular.

Amb tot, tant uns —els investigadors— com els altres —aquells que busquen informació relacionada amb la

seva família— es trobaran els mateixos problemes: l'arxiu municipal no recull tota la informació elaborada pel consistori durant els anys passats, de manera que la dispersió d'informació en altres arxius, ja siguin municipals o no, és un fet que s'ha de tenir molt present. Així, la informació que ens aporta és esbiaixada i incompleta, i més tenint present que durant la guerra part de la documentació elaborada, per exemple les actes municipals, va ser destruïda per evitar les represàlies que es poguessin dur a terme després.

La nostra vila, però, es pot sentir privilegiada pel fet de disposar de documentació històrica relativament recent, de manera que els problemes que representaria el fet d'haver-se de desplaçar fora del nostre municipi per fer les consultes, ens els estalviem. Per contra, aquest fet, tenir la documentació a casa nostra, suposa tot un seguit de limitacions, com pot ser l'horari de consulta, que únicament és al matí durant l'horari d'oficina de l'Ajuntament.

No fa pas gaires anys, el consistori va portar a terme, amb l'ajuda del Consell Comarcal de l'Alt Camp, un inven-

tari del fons per tal de facilitar les consultes. Així, es va crear una plaça per portar a bon port aquesta tasca però, lamentablement, tot plegat no va suposar una difusió de la documentació entre la població, que encara ignora el contingut del fons de l'arxiu.

Aquesta important font local, tot i que abans ja hem dit que aporta una visió esbiaixada de la realitat, és la primera que els investigadors locals consulten per tal de fer-se una idea del període a estudiar i tenen molt present que, per tal que el treball tingui tot el rigor i la seriositat científica que ha de tenir, s'ha de completar amb la informació que aporten altres arxius. En aquest sentit, no hi ha cap estudi sobre Alcover que s'hagi fet sense consultar el fons de l'arxiu municipal.

Però en què consisteix aquest fons? Doncs bé, està organitzat en seccions, i cadascuna d'elles en sèries i subsèries, que són les següents:

ADMINISTRACIÓ GENERAL. Inclou documentació com ara privilegis, franquícies, consorcis, càrrecs municipals, reglaments, ordenances, acords, documentació de la secretaria municipal – estudis, informes, etc.–, serveis jurídics, judicis, personal, correspondència –gairebé ininterrompuda des del segle XIX fins el 1957, i entre el 1631 i el 1798– i edictes d'alcaldia. El document més antic d'aquesta secció és del 1557.

HISENDA. D'aquesta secció el document més antic data del 1672 i la

documentació inclou aspectes relacionats amb el patrimoni (inventaris), expropiacions (1937), arrendaments i cessions, béns comunals, comptes municipals (1800-1957), pressupostos municipals (1839-1927 i, en menys quantitat dels segles XVII-XVIII), cadastres del segle XIX, fiscalitat municipal –impostos municipals i estatals, multes, etc.– i documentació relativa a la fabricació de moneda per part del consistori (1852 i 1937).

PROVEÏMENTS. Aquí trobem les sèries i subsèries relacionades amb dues, botiga de blat, forns (1635-1758), aigües (llibre de les hores d'aigua de 1477), informació sobre l'escorxador municipal i aspectes curiosos o, si més no, interessants, com pot ser l'expedient sobre el trasllat del dia de la Fira (1865-1868).

BENEFICÈNCIA I ASSISTÈNCIA SOCIAL. Els documents versen sobre l'hospital (1590-1865) i n'aporten dades mitjançant documents sobre capbreus, èpoques, censals a favor d'aquesta institució, a més de les despeses que tenia l'hospital gràcies als llibres de comptabilitat i altres aspectes com ara estadístiques de malalts. A banda d'aquesta documentació, també hi trobem informació relacionada amb causes pies, beneficència a favor dels pobres vergonyants, atenció als refugiats i orfes durant la guerra civil (1933). La informació sobre el cementiri i els serveis fúnebres, epidèmies i cordons sa-

L'Arxiu Municipal d'Alcover.

Foto: Arxiu CEA

L'Arxiu Municipal d'Alcover.

Foto: Arxiu CEA

nitaris (1805) i farmàcies (1910) també la trobarem en aquest apartat.

OBRES I URBANISME. Infraestructures —expedient sobre els rentadors públics i el quarter de la guàrdia civil (1930-1936)—, projectes d'abastament d'aigües, carrers, comunicacions —camins i carreteres— i, finalment, permisos particulars d'obres.

SEGURETAT PÚBLICA. Cossos de seguretat —milícies ciutadanes, some- tent, mossos d'esquadra—, la presó, el dipòsit municipal de detinguts, passaports, llicències d'armes (1642-1866), guàrdies jurats, prevenció i repressió de la mendicitat-vagància (1756-1851).

SERVEIS MILITARS. Una secció que ens apropa al bandolerisme i als allotjaments militars, amb els següents períodes: 1629-1697, 1726-1796 i 1800-1936. També hi podem trobar documentació sobre lleves —1670-1706, 1803-1938—, a banda dels béns subjectes a requisa militar durant la guerra civil.

POBLACIÓ. Sens dubte és una de les seccions més interessants a nivell particular, ja que hi consten els padrons de població dels segles XIX i XX, censos i la relació dels refugiats de guerra que hi va haver a Alcover.

ELECCIONS. Documentació relativa a les eleccions municipals (1840-1911), a la Diputació provincial (1837-1905), eleccions a Corts Generals (1838-1936) i l'elecció dels comissaris a la Presidència de la República (1936).

ENSENYAMENT. Plànols de les escoles, pressupostos, estadístiques, matrícules i llibre de visita dels inspectors (1855-1912).

CULTURA. Dades sobre la festa major i festes populars, així com també de pel·lícules exhibides a la nostra vila.

SERVEIS AGROPECUARIS. Censos ramader, mular i cavallí (1865 i 1902), estadístiques de ramaderia (1942-1946), informació sobre els danys provocats per la rubinada i les gelades, a banda d'informació sobre inspeccions veterinàries i l'aprofitament de les aigües.

A banda d'aquestes seccions, també hi ha un apartat que inclou documentació no relacionada amb l'Ajuntament, com ara les actes del Sindicat Únic de Treballadors, afiliació a FET i JONS. També hi ha aspectes curiosos com ara informació de la fosa de la nova campana de l'església Nova i instruments notariais —incomplets i entre els anys 1589 i 1935.

Finalment, també hi trobarem documents sobre Mont-ral, Almo-ster i Capafonts.

Hi trobem, per tant, molta documentació i molt variada que pot ajudar tot aquell que s'interessa pel passat més immediat de la nostra població i aquells que busquen informació sobre la seva família. Aquests darrers, des d'aquestes ratlles, els animem a perdre la por i a endisar-se en l'apassionant i polsegós món dels arxius.

Pere Miró Solé